

□ „Viața lui Beethoven” – scrie Andrei Tudor în prefața cărții – „ne restituie chipul omului și al artistului în lumina, câteodată crudă, dar totdeauna convingătoare și reconfortantă, a adevărului.” □

C

arta, un omagiu adus geniului muzicii simfonice, începe cu descrierea fizică a lui Beethoven:

„Nasul, scurt și pătrat, lătăreț, ca un bot de leu. Fălcile cumplite, de - ai fi zis că sfarmă nuci cu măsele. O gropiță adâncă în bărbie, mai spre dreapta, făcea ca figura să fie ciudat de asimetrică.”

Chipul lui Beethoven se transforma subit când inspirația muzicală era prezentă în mintea lui:

„Uneori chipul său era transfigurat, fie în toiul unei subite inspirații ce se abătea □ fără veste asupra lui, chiar în plină stradă, fie atunci când cânta la pian.”

În acele momente,

„Toți mușchii feței i se încordau și i se umflau venele; ochii sălbatici deveneau și mai firoși; îi tremurau buzele; în clipele acelea semăna cu un vrăjitor biruit de duhurile rele pe care le evocase.”

Rolland a cules o serie de descrieri ale marelui muzician de la cei care l-au cunoscut. Un contemporan al compozitorului își amintea:

„...râsul îți zgâria urechea- era râsul unui om ce nu-i obișnuit cu bucuria.”

CARTE: „Viața lui Beethoven” de Romain Rolland

Scris de Horia Picu

Duminică, 27 Octombrie 2013 06:34 - Ultima actualizare Duminică, 27 Octombrie 2013 10:05

Altul spunea că abia se putea abține să nu plângă când îi vedea

„ochii blânzi ce oglindeau o durere sfâșietoare”.

Se știe despre marele necaz al unui om pentru care sunetele, muzica, au fost tot: surditatea ...Rolland consemnează:

„Cineva, un amic, îi vorbește. El zâmbește trist, scoate din buzunar un carnețel pentru convorbiri și cu o voce ascuțită, cum au adesea surzii, îl roagă să-i scrie întrebarea.”

Nici măcar copilăria n-a fost o etapă cu amintiri prea plăcute pentru marele compozitor. Tatăl său îl obliga să exerseze ore în șir la clavecin sau la vioară. Grijele materiale nu l-au ocolit. La unsprezece ani cânta în orchestra unui teatru; la treisprezece era deja un cunoscut organist. Boala de plămâni a mamei sale, boală care i-a adus sfârșitul, l-a făcut pe tânărul Beethoven să creadă că și el suferă de aceeași maladie. S-a maturizat mult prea devreme, cu gândul că sfârșitul vieții sale ar putea veni oricând. Obişnuia să spună:

„Biet om, cel care nu știe să moară! N-aveam decât cincisprezece ani și știam lucrul ăsta.”

În 1789 compozitorul celor nouă simfonii s-a înscris la Universitatea din Bonn, urmând cursurile de literatură germană ținute de un profesor care va deveni mai târziu acuzator public în ținutul Rinului de Jos.

Nu boala de plămâni l-a măcinat pe Beethoven, ci surzenia, pe care a încercat să și-o ascundă, dar, în 1801, face primele mărturisiri despre infirmitatea sa:

„Amară e resemnarea în care □ sunt nevoit să-mi caut un refugiu! Fără îndoială că mi-am pus în gând să mă ridic deasupra tuturor acestor necazuri, dar o să pot, oare?...”

Încearcă să ducă o viață cât de cât normală: la teatru ocupă un loc lângă scenă ca să audă ce vorbesc actorii.

„Când cineva vorbește mai încet, abia dacă-l aud;...pe de altă parte, dacă cineva strigă, mă scoate din fire...Vreau totuși, dacă e cu putință, să țin piept destinului...”

Romain Rolland observă că tristețea firească a muzicianului german apare în câteva compoziții scrise în 1799 (Sonata patetică op.13) și în 1798 (Sonata a treia pentru pian, op.10). Autorul cărții spune, în continuare:

„Pare ciudat, totuși, că ea nu se răsfârânge în toate lucrările din acea perioadă, că mai sunt încă multe ca, de pildă, surăzătorul Septet (1800), ori senina Simfonia întâia în Do major (1800), ce oglindesc o juvenilă nepăsare.”

Această „juvenilă nepăsare” este, totuși, normală:

„Probabil că sufletul are și el nevoie de timp spre a se obișnui cu suferința: atât de dornic e de bucurie, încât atunci când n-o are, trebuie neapărat s-o născocească. Iar dacă prezentul este trist, se întoarce în trecut. Strălucirea zilelor fericite stăruie încă o bună bucată de vreme după ce au pierit.”

Ludwig van Beethoven a trăit, a sperat, a iubit, a fost dezamăgit în dragoste, ca oricare alt om. Multe din creațiile sale sunt inspirate din propria lui viață. A fost îndrăgostit de Giulietta Guicciardi, căreia i-a dedicat „Sonata lunii”. Beethoven, îndrăgostit, scria unui prieten:

„Viața e ceva mai blândă cu mine acum și am început să mă amestec mai mult printre oameni...Schimbarea asta s-a înfăptuit prin vraja unei fete dragi: mă iubește și o iubesc.”

CARTE: „Viața lui Beethoven” de Romain Rolland

Scris de Horia Picu

Duminică, 27 Octombrie 2013 06:34 - Ultima actualizare Duminică, 27 Octombrie 2013 10:05

Din păcate, Giulietta era

„cochetă, copilăroasă, egoistă și după ce l-a făcut să sufere destul pe Beethoven, în 1803 s-a măritat cu contele Gallenberg.”

Dar dragostea vieții sale a fost Therese von Brunswick, de care, din păcate, a trebuit să se despartă. Într-o scrisoare adresată ființei iubite, Beethoven spunea:

„Îngerul meu, tu care ești totul, ești însăși ființa mea...mi-e inima prea plină de tot ce vreau să-ți spun...te port pretutindeni cu mine...”

Erau momente când Ludwig, plin de luciditate, autoevaluându-se, spunea despre el însuși:

„Sărmane Beethoven, pentru tine nu există fericire pe lumea asta. Numai pe tărâmul idealului, numai acolo îți vei găsi prieteni.”

Cei doi îndrăgostiți s-au despărțit, dar pentru fiecare iubirea celuilalt a fost dragostea cea mare... În ultimul an al vieții, un apropiat al său l-a văzut pe compozitor cu portretul iubitei în brațe, vorbindu-i:

„Ce frumoasă erai, ce suflet mare, ca un înger!”

A fost o perioadă când Beethoven chiar a crezut în posibila sa vindecare. Din păcate, nu poate să ceară decât ceva ce nu-i va veni niciodată...

„O, Pronie cerească, îngăduie-mi să am și eu o zi, măcar o singură zi de bucurie adevărată! Când îmi va fi dat s-o întâlnesc? Niciodată? Nu, ar fi prea crâncen!”

Un contemporan cu compozitorul german spunea :

„Îi plăcea să discute evenimentele politice, pe care știa să le judece cu o rară înțelegere, cu un ochi limpede și sigur.”

Dedică o simfonie („Eroica”) lui Napoleon. Apoi, dezamăgit, renunță la dedicație. Lucruri știute...dar poate mai puțin știut e faptul că despre Sonata „Appasionata op. 57”, cancelarul Otto von Bismarck spunea:

„Dacă aș asculta-o cât mai des, aș fi pururi un om foarte viteaz.”

Un fapt la care ar trebui să ia aminte toți cei care au bani. Trei dintre cei mai bogați oameni ai Vienei și-au luat obligația să-i asigure lui Beethoven un venit îndestulător de 4000 de florini anual, cu condiția să rămână în Austria. Cei trei bogătași ai Vienei și-au justificat gestul filantropic spunând că:

„un artist nu se poate dedica pe de-a-ntregul artei sale decât dacă este descătușat de orice preocupări materiale [...]. Subsemnații am luat împreună hotărârea să-l punem la adăpost de orice griji pe Ludwig van Beethoven și să înlăturăm astfel din calea sa orice piedică meschină în stare să stăvilească avântul geniului său.”

Beethoven surzește complet din 1815. Ține legătura cu ceilalți oameni doar prin scris.

Romain Rolland spune că Beethoven n-a mai avut, în ultimii ani ai vieții, posibilitatea să-și audă compozițiile. Atunci,

„singurul mijloc ce-i mai rămăsese ca să le audă era să le facă să cânte în el.”

CARTE: „Viața lui Beethoven” de Romain Rolland

Scris de Horia Picu

Duminică, 27 Octombrie 2013 06:34 - Ultima actualizare Duminică, 27 Octombrie 2013 10:05

Lucru posibil pentru un compozitor care spunea despre el însuși:

„Ceea ce sălășuiește în inima mea trebuie să iasă la lumină; de aceea compun.”

Bethoven a plecat din lumea în care orice ar fi făcut nu și-a găsit locul în 1827. De-atunci nu cred să fi trecut prea multe zile în care cel puțin una dintre compozițiile sale să nu fie auzită undeva. Oare urechile, sau inima ne sunt mai utile când le ascultăm?